

Sygn. akt I C 1009/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2015 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Litwińska – Bargiel

Protokolant: Edyta Szmigiel

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2015 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie sprawy

z powództwa **B. W. (1)**

przeciwko **(...) Sp. z o. o. w R.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi Wydział XIII Gospodarczy z dnia 18 września 2002 r. sygnatura akt XIII GNc 4865/02 zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz strony pozwanej (...) Sp. z o.o. w R. postawieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi -Śródmieścia w Łodzi Sąd Gospodarczy XIII Wydział Gospodarczy wydanym w dniu 17 września 2013 r. w sprawie o sygn. akt XIII GCo 536/13;

II. zasądza od strony pozwanej (...) Sp. z o.o. na rzecz powódki B. S. kwotę 789 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 1009/15

UZASADNIENIE

Powódka B. S. wniosła pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi Wydziału XIII (...) z dnia 18 września 2002 r. (sygn. akt XIII GNc 4865/02) zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 17 września 2013r. zasądającego od niej kwotę 1220 zł wraz z odsetkami ustawowymi. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka poniosła zarzut przedawnienia. Wskazała, że w dniu 18 września 2002r. Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieście w Łodzi Wydział XIII Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w sprawie o sygn. akt. XIII GNc 4865/02. Na mocy tego nakazu zapłaty powódka została zobowiązana do zapłaty na rzecz poprzednika prawnego pozwanej kwoty 1200 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania. Nakaz zapłaty nie został powódce doręczony. W dniu 17 września 2013r. ten sam Sąd wydał postanowienie o nadaniu w/w tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności na rzecz pozwanej spółki w sprawie o sygn. akt XIII GCo 566/13. Na mocy tego tytułu wykonawczego Komornik wszczął postępowanie egzekucyjne. W tej sprawie pozwany uzyska klauzulę wykonalności po upływie 10 letniego okresu, a którym stanowi art. 125 k.c.

Postanowieniem z dnia 25 maja 2015r. Sąd Rejonowy w Gdyni uwzględnił wniosek powódki o zabezpieczenie powództwa i zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. pod sygn. akt Km 1955/13 do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w niniejszej sprawie.

Postanowieniem z dnia 25 maja 2015r. Sąd Rejonowy w Gdyni uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał według właściwości Sądowi Rejonowemu w Dzierżoniowie.

W odpowiedzi na pozew pozwany - (...) Sp. z o.o. z/s w R. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania. W ocenie strony pozwanej doszło do przerwanie biegu przedawnienia poprzez nadanie klauzuli wykonalności na rzecz zbywcy- M. R., który z kolei nabył przedmiotową wierzytelność od pierwotnego wierzyciela – Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowego (...) Sp. z o.o. w Ł.. Wszelkie czynności podejmowane przed Sądem przez poprzedników prawnych pozwanej odnoszą skutki także wobec niej jako następcy prawnego. Poprzednik prawny pozwanej spółki (...) złożył w dniu 14 maja 2012r. w Sądzie Rejonowym dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi wniosek o nadanie przedmiotowemu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności na jego rzecz. Czynność ta przerwała bieg terminu przedawnienia, a od dnia wydania nakazu zapłaty, tj. od dnia 18 września 2002r. do dnia 14 maja 2012r. nie upłynęło 10 lat. Podkreślił, iż wniosek M. R. został uwzględniony- postanowieniem z dnia 28 czerwca 2012r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 września 2002 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XIII Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłat w postępowaniu upominawczym, w którym zobowiązał B. W. (2)- Firma (...) w D. do zapłaty na rzecz powoda : Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowego (...) Sp. z o.o. w Ł. kwotę 1200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01 sierpnia 2000 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w kwocie 39,40 zł oraz kwotę 165 zł tytułem wynagrodzenia adwokackiego (sygn. akt XIII GNc 4865/02).

Nie nastąpiło skuteczne doręczenie w/w nakazu zapłaty B. W. (2)- Firma (...) w D. na adres wskazany przez powoda- D., ul. (...), gdyż jak wynikało z adnotacji doręczyciela „firma uległa likwidacji”. Wobec czego wierzyciel został wezwany do podania aktualnego adresu strony pozwanej pod rygorem zawieszenia postępowania. Wezwania okazało się bezskuteczne. Postanowieniem z dnia 12 listopada 2002r. postępowanie – na podstawie art. 177 § 1 pkt. 6 kp.c.- zostało zawieszona. Wniosek o podjęcie zawieszona postępowania nie został zgłoszony w ciągu roku od daty postanowienia o zawieszeniu, w konsekwencji na -podstawie art. 479¹¹kpc- postępowanie zostało umorzone postanowieniem z dnia 27 lutego 2004r.

Dowód: akta sprawy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi o sygn. akt XIII GNc 4865/02.

W dniu 14 maja 2012r. M. R. wniósł o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnienia na inną osobę w/w nakazowi zapłaty z dnia 18 września 2002r. oraz przyznanie kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu podał, iż nabył przedmiotową wierzytelność od pierwotnego wierzyciela na mocy umowy z dnia 27 stycznia 2010r. Wniosek został uwzględniony i w dniu 28 czerwca 2012r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XIII Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt XIII GCo 294/12 postanowił nadać klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty tego sądu z dnia 18 września 2002r., sygn. akt XIII GNc 4865/02 na rzecz M. R., na którego przeszło uprawnienie Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowego (...) Sp. z o.o.. Ponadto zasądzono od dłużniczki B. W. (2) na rzecz wnioskodawcy koszty postępowania w kwocie 50 zł.

Dowód: akta sprawy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi o sygn. akt XIII GCo 294/12.

W dniu 29 czerwca 2013r. strona pozwana - (...) Sp. z o.o. z/s w R. wniosła o nadanie klauzuli wykonalności po przejściu uprawnień nakazowi zapłaty z dnia 18 września 2002r. wydanym w sprawie o sygn. akt XIII GNc 4865/02 oraz przyznanie kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu podał, iż nabył przedmiotową wierzytelność od na mocy umowy z dnia 01 marca 2013r. od M. R.. Wniosek został uwzględniony i w dniu 17 września 2013r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XIII Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt XIII GCo

536/13 postanowił nadać klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty tego sądu z dnia 18 września 2002r., sygn. akt XIII GNc 4865/02 na rzecz (...) Sp. z o.o. , na którego przeszło uprawnienie wierzyciela M. R. oraz zasądzono od dłużniczki B. W. (2) na rzecz wnioskodawcy koszty postępowania w kwocie 127 zł.

Dowód: akta sprawy Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi o sygn. akt XIII GCo 294/12.

Strona pozwana – (...) Sp. z o.o. z/s w R. w dniu 03 marca 2013r. złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko B. W. (2). W toku postępowania egzekucyjnego okazało się, iż adres dłużniczki, tj. D., ul. (...) jest nieprawidłowy. Dopiero po uzyskaniu informacji z Powszechnego (...) ujawniło się, iż dłużniczka zmieniła nazwisko na S., a jej adres stałego zamieszkania znajduje się w D., osiedle (...), adres pobytu czasowego do 08.10.2018r. w G. ul. (...). Dłużniczka w dniu 07 marca 2014r. odebrała zawiadomienie o wszczęciu egzekucji wysłane na adres w G..

Dowód: akta komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M., sygn. akt Km 1955/13.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Niekwestionowaną w niniejszej sprawie okolicznością jest, iż w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi z dnia 18 września 2002 roku w sprawie o sygn. akt XIII GNc 4865/02 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 17 września 2013 roku z wniosku (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. wszczęła przeciwko B. S. egzekucję. Okoliczności te wynikają wprost z dokumentów zgromadzonych w aktach Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi w sprawie o sygn. akt XIII GNc 4865/02, XIII GCo 294/12, XIII GCo 536/13 oraz Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. w sprawie o sygn. Km 1955/13.

Przedmiotem postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jest badania dopuszczalności prowadzenia egzekucji na podstawie wydanego tytułu wykonawczego. Tym samym spór dotyczy wykonalność wyroku i wystąpienia zdarzeń stanowiących jego przesłanki wymienione w art. 840 § 1 k.p.c. W razie uwzględnienia tego powództwa, w tym zakresie nie może być już prowadzona egzekucja.

Zgodnie z procedurą cywilną dłużnikowi przysługują dwa rodzaje obrony przed egzekucją, a mianowicie obrona formalna i merytoryczna. Obrona formalna zmierza do eliminacji naruszeń przepisów procesowych i zapewnienia zgodnego z prawem przebiegu egzekucji i jest realizowana m.in. w drodze zastosowania środków zaskarżenia przewidzianych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym (zażalenie na postanowienie sądu o nadaniu klauzuli wykonalności, skarga na czynności komornika, zażalenie na postanowienie sądu, zarzuty na plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji itd.). Obrona merytoryczna natomiast polega na zwalczaniu zasadności lub dopuszczalności egzekucji i wyraża się w przyznaniu stronie (osobie trzeciej) uprawnienia do wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego. I właśnie z tego drugiego rodzaju obrony powódka chciała skorzystać. Zadaniem Sądu w niniejszej sprawie była weryfikacja twierdzeń powódki odnośnie zasadności wniesionego przez nią powództwa o pozbawienie wykonalności przedmiotowego tytułu wykonawczego (tzw. powództwa opozycyjnego).

Powództwo opozycyjne z art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych - podstawach wymienionych w punktach 1-3 omawianego przepisu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1985 roku, III CZP 14/85, OSNC 1985, nr 12, poz. 192; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1972 roku, II CR 193/72, OSNC 1973, nr 4, poz. 68; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1973 roku, II PZ 34/73, Lex nr 7295; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 1971 roku, I CZ 110/70, Lex nr 6896). Zatem dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego

wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia powołując się na podstawy określone ściśle w art. 840 pkt 1-3 k.p.c..

Zgodnie z treścią pkt 1 wskazanego powyżej przepisu dłużnik może wytoczyć powództwo w celu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym nie będącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście, przez co w doktrynie rozumie się zaprzeczenie przez dłużnika obowiązkowi spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Jeśli jednakże tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu, dłużnik może jedynie zaprzeczać powstaniu zdarzeń, które nastąpiły już po wydaniu tytułu egzekucyjnego, nie może jednak kwestionować zasadności treści tych tytułów, gdyż korzystają one z powagi rzeczy osądzonej (art. 365 § 1 k.p.c.), która je chroni (por. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 19 maja 1961 roku, I CR 540/60, OSNCP 1964, nr 1; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1996 roku, III CZP 73/96, OSNC 1996, nr 10).

Z kolei art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. W oparciu o regulacje materialnoprawne w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m.in. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada). Omawiany przepis w odniesieniu do orzeczeń sądowych wprowadza prekluzję co do zdarzeń zaszłych przed zamknięciem rozprawy, a zatem zanim jeszcze takie orzeczenie formalnie zostało wydane.

Trzecia zaś grupa zarzutów wymienionych w art. 840 § 1 pkt 3 k.p.c. dotyczy sytuacji małżonka, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c. Takie zdarzenie nie miało miejsce w przedmiotowej sprawie, a zatem Sąd w dalszej części nie odniesie się do przesłanek powództwa opisanych w tym artykule.

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego dała podstawę do uwzględnienia powództwo w związku z zajściem okoliczności określonych w art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c., a dotyczących podstaw nadania klauzuli wykonalności. Ujawniły się bowiem okoliczności świadczące o nieistnieniu zdarzenia, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności. Zaprzeczenie zdarzeniom, na których zostało oparte wydanie klauzuli wykonalności, może obejmować takie okoliczności, które wskazują, że określony tytuł nie powinien być opatrzone klauzulą wykonalności, jako niepodlegający wykonaniu lub niespełniający warunków przepisanych prawem egzekucyjnym.

Zdarzeniem, na którym oparto klauzulę wykonalności, jest tytuł egzekucyjny. Należy jednakże odróżniać sytuacje, gdy tytuł egzekucyjny korzysta z powagi rzeczy osądzonej (orzeczenie sądu oraz orzeczenia zrównane z nim skutkami.) oraz gdy tytuł ten takiej cechy nie posiada. Brzmienie art. 840 § 1 pkt 1 sankcjonuje utrwalone poglądy doktryny i orzecznictwa. Powództwo opozycyjne, oparte na omawianej podstawie, jest dopuszczalne, o ile nie zachodzą przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. Dłużnik nie może w drodze tego powództwa zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny, ale może przeczyć treści innych tytułów egzekucyjnych, których nie chroni prawomocność materialna (*res iudicata*) czy zawisłość sporu (*lis pendens*), m.in.: ugoda sądowa, ugoda zawarta przed sądem polubownym, akt notarialny, bankowy tytuł egzekucyjny (postanowienie SN z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 78/03, Prok. i Pr. 2004, nr 6, poz. 36). Należy mieć na uwadze, że powództwo o pozbawienie tytułu wykonalności nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania prawomocnie zakończonej sprawy. Sąd w tym postępowaniu nie może badać słuszności wyroku sądowego w chwili jego wydania. Godziłoby to w powagę rzeczy osądzonej. Utrwalone i jednomyślne jest stanowisko nauki i orzecznictwa co do niedopuszczalności powoływania w powództwie przeciwegzekucyjnym zarzutów stojących na przeszkodzie prawu wierzyciela. Wynika to głównie z rozgraniczenia postępowania egzekucyjnego i rozpoznawczego. Potwierdził to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 1972 r., II PR 372/72 (OSP 1973, z. 11, poz. 222), wskazując, że powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku

z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia na podstawie przepisu art. 840 k.p.c. Jednak taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 776 k.p.c. tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny po nadaniu mu przez Sąd klauzuli wykonalności. Artykuł 777 § 1 pkt. 1 k.p.c. stanowi zaś, że tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem.

Przenosząc powyższe rozważania na potrzeby niniejszej sprawy, należy zauważyć, iż nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi z dnia 18 września 2002r., o sygn. akt XIII GNc 4865/02 nie ostał się wobec niemożliwości doręczenia pozwanej nakazu zapłaty (art. 502 ¹§ 1 w zw. z art. 499 pkt 4 k.p.c.). Jak wynika bowiem z adnotacji doręczyciela firma pozwanej uległa likwidacji i nie mogło nastąpić prawidłowe doręczenie na adres wskazany w pozwie, tj. D. ul. (...). Wobec nieskutecznego wezwania powoda do podania adresu pozwanej postępowanie zostało zawieszona, a następnie umorzona. Tym samym należy uznać, iż pomimo nie dopełnienia przez Sąd obowiązku, o którym mowa w art. 502 ¹§ 1 k.p.c. - niewydania z urzędu postanowienia o uchyleniu nakazu zapłaty, taki skutek nastąpił. W konsekwencji tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty z dnia 18 września 2002r. przestał istnieć i Sąd nie mógł nadać mu klauzuli wykonalności, co jednak uczynił, nawet dwukrotnie.

Konsekwencją powyższego jest konieczność pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, a to na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 kpc, skoro nadano klauzule wykonalności na nieistniejący tytuł egzekucyjny.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zostało oparte o treść art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Jednocześnie § 3 tegoż przepisu stanowi, że do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Na zasądzoną kwotę 789 zł składa się 189 zł opłaty od pozwu oraz 600 zł wynagrodzenia pełnomocnika stosownie do treści § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji.